

Fodovoni

Maart 2025 - Nummer 34

Dorpsgenoten

Voor u ligt alweer de tweede uitgave van de Fodovoni dit jaar. We willen met onderstaande foto's nog even terugblikken op een gezellige nieuwjaarsmiddag in het dorpsshuis. Met een muzikale pubquiz werd de middag actief beleefd. Er was ook een speelhoekje ingericht voor jonge kinderen.

Colofon

Kopij aanleveren voor de 20ste van de even maanden
De Fodovoni komt uit in de eerste week van de oneven maanden

Bij voorkeur in Word
Aanleveren in Verdana 11

De redactie plaatst foto's met toestemming en houdt zich te allen tijde het recht voor om artikelen niet te plaatsen

De Fodovoni verschijnt ook op www.fochteloo.nl

Foto cover:
Moniek Rozemeijer

Redactie:
Betty Boersma
Nelle Raaphorst
Arjen de Wit

fodovoni@gmail.com

www.fochteloo.nl - Arjen de Wit

Dorpsbelang Fochteloo

Voorzitter:
Hennie Duin

Penningmeester:
Arnold Kok 0516-588341

Secretaris:
Henk Wieland 06-20884922
Petra van Rozen 0516-588201

Bestuurslid:
Sietse Derks

Dorpsshuis 'Et Legien'
0516-588588

Agenda en reserveringen
06 30073808

Contactpersoon vrijwilligers:
Janny Jansen 06 29203560

Beheercommissie:
Rinus Liekelema Eddy Bergsma
Arnold Kok Janny Jansen
Marga Veenstra Aline v. Harten
Tessa Bonnema

Technische commissie:
Evert Blauw 0516-588418
Henk Ploeg 0516-588329

dorpsbelang@fochteloo.nl

Zuideinde 26 A 8428HE Fochteloo

Beste dorpsgenoten

Voor het bestuur van dorpsbelang zijn er verschillende onderwerpen die onze aandacht blijven vragen.

Een belangrijke onderwerp voor het bestuur is de organisatie van het bestuur zelf. Zoals u wellicht weet moeten wij voldoen aan de eisen van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR).

Dit houdt onder andere in dat het bestuur is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en in het UBO-register. Om onze aansprakelijkheid te minimaliseren wordt gekeken of wij voldoende zijn verzekerd. Verder is onze secretaris bezig alle documentatie doorlopend goed geordend te krijgen in papier en digitale vorm. In de vorige Fodovoni is geschreven over de begroting voor 2025. Voor het dorpshuis is het niet eenvoudig de kosten lager te krijgen, terwijl de inkomsten onder druk staan. We hopen natuurlijk op reuring, maar in de praktijk valt het nog niet mee om nieuwe bezoekers of gebruikers aan het dorpshuis te binden. In het bestuur is er veel aandacht voor. We zijn ook bezig duidelijkheid te verschaffen met betrekking tot prijsbeleid en mogelijkheden voor het gebruik van het dorpshuis. In de periode voor ons hebben we zowel in het bestuur als in de BHC nieuwe mensen gekregen. We zijn allemaal vrijwilligers en dat betekent dat het tijd neemt om tot een doeltreffend en goed lopende samenwerking te komen. Naar buiten komt dat soms onhandig over, maar we leren ook van de situatie en proberen naar de toekomst zo goed mogelijk dienstverlenend te zijn aan het dorp.

Net voor deze uitgave heeft het bestuur een vergadering moeten verschuiven.

U mist daarmee mogelijk onze laatste nieuwswaardigheden.

Voor ons is het wel duidelijk dat we het bestuur willen uitbreiden om de taken te spreiden en ons voor te bereiden op toekomstige bestuurswisselingen.

Ook in deze uitgave zijn we nog in afwachting op de subsidie voor de verduurzaming.

De aanvraag en gehele onderbouwing met tussentijdse bijsturing heeft veel inspanning gekost, we zijn blij dat Henk Ploeg dit voor een groot deel voor zijn rekening heeft genomen.

De beheercommissie heeft de taakverdeling momenteel als volgt; agendabeheer wordt verzorgd door Tessa Bonnema en Marga Veenstra en kan bij hun afwezigheid gerouleerd worden met Rinus Liekelema. Via het nummer 0630073808 kunt u inspreken of een WhatsApp bericht doorgeven.

De inkoop wordt verzorgd door Aline van Harten, ze wordt daar voor de komende 2 maanden bijgestaan door Janny Jansen. Gekeken wordt of er een vaste 2e persoon de taak samen met Aline wil doen. Arnold Kok en Rinus Liekelema voeren gezamenlijk de boekhouding!

Nieuw is een werkgroepje "stoelensjouwers" Deze groep wordt benaderd als de zaal moet worden ingericht bij een activiteit. Met name de tafels in en opklappen vergt nogal wat sjouwkunsten, deze taak verlicht het werk van de andere beheerders, ook het terugplaatsen regelt deze groep.

Er zijn vorig jaar een groot aantal aspirant vrijwilligers bereid gevonden mee te draaien in een activiteit. De contact persoon van de vrijwilligers is Jannie Jansen.

De leden en ledenadministratie;

Voor ons als bestuur is het ook van belang zicht te houden op leden en mutaties in het dorp. Nieuwe inwoners worden door Arjen de Wit bezocht en krijgen een welkomstpakket én uiteraard de vraag om lid te worden van Dorpsbelang.

Uit onze ledenadministratie blijkt dat er adressen in Fochteloo zijn zonder lidmaatschap van Dorpsbelang.

We zouden het fijn vinden als bewoners zich alsnog aanmelden, dit kan gemakkelijk met een mailtje naar 'dorpsbelang@fochteloo.nl'

In de vorige uitgave is al aangestipt dat het dorpsbelang 80 jaar vrijheid in voorbereiding heeft, extra nieuws hierover volgt nog.

Toneel : It Wurdt Him Wol

Bij het uitkomen van deze Fodovoni is de uitvoering al geweest. Wij hopen dat u hebt genoten van deze avond. Aan de spelers en regie zijn wij dank verschuldigd voor een vermakelijke avond. Er zijn vele avonden voorbereiding en repetitie aan besteed. Het is een erg mooi initiatief voor het dorp en wij hopen op voortzetting voor de komende jaren.

Tot slot wijzen wij u op de naderende ledenvergadering van 3 april a.s. Er wordt verslag gedaan over het jaar 2024 en vooruitzicht gegeven over het jaar 2025. Leden zijn van harte uitgenodigd, informatie wordt aan hen nog verstrekt!

Het bestuur van Dorpsbelang

Vooraankondiging

Ledenvergadering 3 april 2025, dorpshuis Et Legien, aanvang 19.30 uur.

Agenda:

- 1** *Opening 19.30 uur*
- 2** *Vaststellen agenda*
- 3** *Mededelingen*
- 4** *Verslag Ledenvergadering 21 maart 2024*
- 5** *Jaarverslag van de secretaris*
- 6** *Jaarverslag van de penningmeester*
- 7** *Begroting 2025*
- 8** *Verslag van de kascommissie/
Decharge aan het bestuur en de penningmeester*
- 9** *Benoemen nieuw lid kascommissie*
- 10** *Dorpshuis, o.a. stand van zaken verduurzaming*
- 11** *80 jaar bevrijding*
- 12** *W.v.t.t.k.*
- 13** *Rondvraag*
- 14** *Sluiting*

Wie wonen er in Fochteloo en omgeving?

Nelle Raaphorst

Arjan Duin en Carina Kamps.

Het heeft nog niet eerder zoveel voeten in de aarde gehad om een afspraak te maken. Het begon ergens in oktober vorig jaar. Niet dat ze niet wilden maar Arjan zat dan weer in de mais en dan weer in de lelies of ik was niet duidelijk geweest. Begin februari was het dan zover en werd ik op het West hartelijk ontvangen door Carina Kamps en Arjan Duin.

Het kan haast niet missen of iedereen heeft wel eens die grote vrachtwagen met manitou of kraan aan het begin van het West voor de deur zien staan. Groot, mooi, glanzend en boven de cabine in een helder display 'Duuntie'. 'Duuntie?' 'Ja,' zegt Arjan en wijst naar zichzelf: 'Ik ben niet zo groot en die bijnaam heb ik jaren geleden al gekregen. Hij haalt zijn schouders op, 'logisch toch?'

Carina staat op en komt enthousiast aanzetten met een model van de vrachtwagen. 'Kijk, een sinterklaassurprise.' De cabine met Duuntie erop en de laadbak nemen een flink stuk van de tafel in beslag. Arjan legt uit dat op de laadbak de machines staan die hij voor zijn werk nodig heeft. Hij heeft al 13 jaar een eigen bedrijf en wordt ingehuurd door loonbedrijven en akkerbouwers. Inmiddels heeft hij een vast klantenbestand van boeren in de pluimveehouderij.

Hij maakt lange dagen en heeft onregelmatige werktijden. 'Soms kom ik alleen thuis om te slapen.' Hij kijkt bijna verontschuldigend naar Carina die aan de andere kant van de tafel hem aankijkt en toeknikt: 'Ik wist waar ik aan begon en het hoort erbij.' Arjan grijnst: 'Kijk, en ze is er nog steeds!'

Carina en Arjan hebben elkaar zo'n 6 jaar geleden via via leren kennen. Af en toe zagen ze elkaar op een feestje. Ze hadden wat contact en dat was het dan. Arjan woonde al op het West waar hij het huis van Anne Rozema gekocht had. Er was toen sprake van een vriendin maar dat heeft niet lang geduurd. Hij woonde er al een tijdje alleen toen Carina met een vriendin een wandeling door het Fochtelooërveen maakte en langs de kruising liep. Ze wist dat Arjan daar woonde en vroeg zich af hoe het met hem ging. Dus heeft ze hem 's avonds direct een berichtje gestuurd en zo is het gekomen. Na kort heen en weer te hebben geappt volgde al snel een afspraak. Tot 4 uur 's nachts hebben ze in de achtertuin zitten praten.

Carina is op de Smilde in een warm gezin op een boerderij opgegroeid. Ze is de jongste en heeft een oudere zus en broer. Haar ouders zijn op een gegeven moment van de koeien overgegaan naar een hertenhouderij, wat best wel bijzonder was. Na de basisschool heeft ze op het vmbo detailhandel gekozen als richting. In het weekend werkte ze bij een supermarkt en ging studeren voor kapster. 'Maar ik merkt al gauw dat dat niet mijn ding was. Ik ben gestopt volop te gaan werken.' De richting van zorg en welzijn leek haar wel wat maar voordat ze een keuze had kunnen maken sloeg de Q-koorts toe. 'Mijn hele leven stond op de kop.' Ze is erg ziek geweest en het heeft al met al 8 jaar geduurd voor ze weer helemaal boven Jan was. In die tijd was de Q-koorts veel in het nieuws maar nu hoor je er bijna niets meer over. Wikipedia brengt dan uitkomst en daar staat dat de Q-koorts een bacteriële infectieziekte is die kan worden overgedragen van dieren op mensen. Besmetting kan optreden door inademing van besmet stof van stallen, weilanden, ruwe wol en dierenhuiden, en/of door direct contact met besmette dieren. De op de weilanden uitgereden mest zou zorgen voor verspreiding van de bacteriën naar de mens. Er zijn verscheidene mensen aan gestorven. 'Tja, ik bracht foldertjes rond, pure pech!' Carina vertelt dat in 2010 de geitenbedrijven op de Smilde geruimd zijn.

Haar moeder heeft er toentertijd op aangedrongen dat goed onderzocht moest worden wat er met haar aan de hand was. In de 8 jaar van herstel moest ze haar conditie en haar actieve leven opnieuw opbouwen, ook haar concentratievermogen was erg achteruit gegaan. Dat is een behoorlijke strijd geweest mede omdat niemand het aan haar uiterlijk kon zien waardoor er niet veel begrip was voor haar toestand. Haar opleiding moest ze weer oppakken. Ze had het werken met kinderen altijd leuk gevonden en uiteindelijk heeft ze haar papiertjes binnen gehaald. Ze werkt nu met veel plezier bij een kinderopvang in Kloosterveen en heeft daar een eigen groep. 'Ik sta op een 0 tot 4 groep en vind deze combi erg leuk.'

Ze sport veel en krijgt daar energie van. Soms heeft ze nog wel last van een restantje van haar ziekte. 'Maar het is niet anders.'

Nu woont ze met Arjan op het West in Fochteloo en dat bevalt haar heel goed.

Arjan is in hart en ziel een Fochtelooër. Geboren op de Weperpolder als oudste zoon van Meine en Hennie Duin verhuisde hij op 3 jarige leeftijd naar De Knolle dat, zoals wij dorpelingen weten, nu bij De Fochtelooertje hoort. Hij woont nu dicht bij zijn broertje Jannes die in het pand van Gerard en Anneke van Ingen woont en waar kortgeleden een 'kuikentje' is geboren. Ze zijn oom en tante geworden aan de Duin kant. Zijn zus Harma woont ook in de buurt.

Hij ging in Oosterwolde naar de basisschool en vervolgens naar het vmbo in Oosterwolde. Dat liep daar niet vlekkeloos. Hij was vroeger erg onrustig en niet de makkelijkste. Als op de school dan ook weinig geduld voor elkaar is dan gaat dat niet goed. Dus door naar het vmbo in Assen, in het groen. gevolgd door het mbo in Groningen. Hij is gaan werken en leren bij een Veehouderij. Dat beviel beter, buiten was de ruimte en er was wat te doen! Op 18 jarige leeftijd was hij klaar met de school en trok naar Duitsland. Naar Maagdenburg in het voormalige DDR waar veel Nederlandse boeren heengetrokken waren. De akkerbouw/loonwerk kwam op zijn pad. Dat hele andere landschap, heuvelachtiger, die grote percelen en vooral die grotere machines en meer techniek, hij vond het prachtig! Samen met een kameraad woonde hij in een huisje.

De GPS was toen nog niet ingevoerd en het was met de kaart in de hand zoeken naar de percelen waar ze aan het werk moesten. Natuurlijk gebeurde het een keer dat een collega op het verkeerde perceel de mais aan het hakselen was. Arjan had hem nog zo gewaarschuwd maar luisteren, ho maar! Na een aantal jaren is hij weer teruggekeerd naar Ooststellingwerf. Genoeg beleefd, het werd tijd voor een eigen bedrijf.

Arjan en Carina hebben het naar hun zin op het dorp. Hier voetbalde en voetbalt hij, hier hebben zij hun vriendengroep. Er zit de laatste tijd, wat de gebeurtenissen in het dorp betreft, weer meer leven in. 'Nee, ze zijn geen oudejaarsploeg, die tijd van de Korhoenders is geweest.' Maar samen, als vriendenploeg, leuke dingen organiseren daar zijn ze wel voor in.

De pubquiz, het carbid schieten, het paasvuur, de voetbalacties. Het zou wel mooi zijn als de groep wat groter wordt. De tijden zijn echter veranderd. Arjen haalt zijn schouders op en zegt: 'Wat vroeger nog kon, bijv. het luiden van de klokken op het kerkhof bij een begrafenis kan nu niet meer georganiseerd worden. Puur omdat de maatschappij is veranderd en je niet zomaar vrij kunt nemen om de klok te luiden bij een begrafenis en dat geldt niet alleen voor mij maar ook voor andere werkenden.' Hij schiet in de lach: 'maar we staan klaar voor iedereen, laatst nog met het carbidschieten, heeft een kameraad de 'Handhaving' (die gebeld was door een van de omwonenden) oordopjes aangeboden.'

Ze kijken uit naar meer jeugd op het dorp en hopen dat met eventuele woningbouw meer rekening gehouden wordt met de starters.

Pubquiz

Begin van het jaar werd het idee geboren weer eens een Pubquiz te organiseren in Fochteloo.

Zaterdag 1 Februari zat Cafe 't Korhoen dan ook helemaal vol voor de 1e pubquiz van 2025. Maar liefst 21 teams deden mee.

De Quiz werd gespeeld door middel van de app Kahoot. Hierdoor kon men na iedere vraag zien wat de actuele stand was.

Echt spannend werd het niet.

Team 'de Moellies' liet zien dat ze zich goed hadden voorbereid en wonnen de quiz met een straatlengte voorsprong op de achtervolgende teams "per consumptie wijzer" en "The Moonshiners"

De Moellies (familie Moulard) mochten zich dan ook rijk rekenen en de hoofdprijs van maar liefst € 250.- in ontvangst nemen.

De presentatie van de Pubquiz was deze avond in handen van Sietse Derks. In zijn opvallende outfit wist hij de enthousiaste deelnemers door de meer dan 70 vragen te loodsen . Na de Quiz verzorgde DJ Frits nog een leuke afterparty wat tot in de late uurtjes doorging.

Al met al kon de organisatie terugkijken op een geslaagde avond welke wellicht voor herhaling vatbaar is.

OPGEWONDEN BLAUWE MANNEN

Heikikkers leven graag in een vochtig heidegebied en/of in laag- en hoogvenen. Het water waar ei-klompen worden afgezet kan behoorlijk zuur zijn. Deze kikkersoort kan voorkomen in allerlei kleuren, van geelbruin, roodbruin tot groenbruin. Maar in de paartijd kleuren de opgewonden mannetjes enkele dagen blauw, soms felblauw. Een soort baltskleed, een kwestie van 'gierende' hormonen. Nu is het ook zo dat het blauw werkt als waarschuwing voor andere mannetjes. Zijn de populaties van Heikikkers minder groot, dan kleuren de mannetjes nauwelijks tijdens de paartijd. Dus ook, hoe meer mannetjes, hoe blauwer!

Tweede helft/eind maart begint de paartijd. Samen met de Bruine kikker de eerste kikkersoort die vroeg in het seizoen paart. De kikkervrouwtjes dragen de eitjes bij zich en zetten ze vrijwel meteen na de winterslaap af, althans, de vroege soorten. Zodra het in het water terecht komt zwelt het eikapsel (bestaat uit eiwitten) op en dat is het voor ons bekende kikkerdril. Het is een bescherming voor

vijanden, te glad en glibberig deze geleachtige substantie, maar is tevens het eerste voedsel voor de kikkerlarfjes.

Het is fascinerend zoals de Heikikker mannen blauw kleuren, bovendien een spectaculair gezicht. Onmiskenbaar ook door het 'koor' wat ze vormen wat doet denken aan een bubbelbad of een verstopte gootsteen. Ze zitten soms met tientallen (honderden) bij elkaar. Zodra gepaard is en de eitjes afgezet zijn vertrekt het vrouwtje weer. Het mannetje blijft kansen zien en blijft wat langer rondhangen. Hier geldt, op de juiste tijd, op de juiste plaats zijn om het te kunnen aanschouwen.

De Bruine kikkermannetjes kunnen ook licht verkleuren, maar dan alleen de keelzak die wat blauwig kan worden.

De ene dag niets te zien of te horen, een andere dag 100+ en de dag daarna niets meer! Gepaard en eitjes afgezet, het is gebeurd.

Judith Bouma – Litjens

www.facebook.com/fochteloerveen.info

Andries van der Veen (1903-1945)

Schoolmeester in Fochteloo 1922-1925

Er zijn vast nog wel inwoners van Fochteloo die zich het feest en de reünie herinneren ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van onze dorpschool De Vogelrijd in september 1991.

Bij die gelegenheid ontving toenmalig directeur Jan Boek een brief van oud-inwoner en oud-leerlinge Jansje Bult-Buldstra.

Jansje is geboren in Fochteloo in 1910 en overleed in Oosterwolde in 1993 en woonde destijds aan de Rijweg te Oosterwolde en daarvoor tientallen jaren met haar man Roelof Bult en gezin aan het Noordeinde in ons dorp (in de boerderij tegenover wandelbos 'Oranje').

In een lijstje van alle hoofden van de school gedurende die 100 jaar in het bij dat jubileum verschenen feestgidsje had Jansje een naam van een schoolmeester gemist, nl. die van A. van der Veen. (nu achteraf gezien niet zo opmerkelijk want in dit lijstje stonden alleen de hoofden der school vermeld en niet de verdere leerkrachten en personeelsleden).

Jansje schreef het volgende (de brief is bewaard gebleven in de archiefstukken van de reüniecommissie indertijd, de tekst is de letterlijke weergave van de brief):

Geachte Heer Boek,

Hier even inlichting omtrent de school Vogelrijd.

In de jaren 1921 is er een hulplokaal aan de oostkant van de school tegen aan gebouwd.

De kinderen die op de Knolle woonden moesten ineens van de gemeente naar de Fochteloo school. Zo goed als ik nog weet was het schooltje van hout gebouwd.

Een jonge onderwijzer A. v. der Veen die pas zijn acte had werd benoemd.

Leeftijd om en bij de 20 jaar. Woonde toen bij zijn moeder de nu zo geheten Houtwal.

Maar die onderwijzer komt niet voor op de lijst van de komende en gaande onderwijzers.

Maar wij kregen toen gymnastiek van hem, en werden goed door de mosterd gehaald.

Iets van twee jaar draaide hij mee in het onderwijs van de Fochteloo 'schoele' en vertrok toen naar Amsterdam naar een school voor minder begaafde kinderen.

In de oorlogsjaren is hij omgekomen. De boot Lemmer – Amsterdam, waar toen nog al veel mee gereisd werd, is op een mijn gelopen in het IJsselmeer, en is met man en muis vergaan.

Het hulplokaal is er later weer weggehaald.

En het onderwijs dat wij toen kregen, en nu, is ook met de tijd mee gegaan.

P.s., Die boot heette Stânfries IX.

h.gr., vr. Bult Buldstra, Rijweg 28, Oosterwolde

Tot zover de brief van Jansje Bult uit 1991.

De Lemmerboot waarover hier wordt gesproken is de Groningen IV (en dus niet de Stânfries IX waar Jansje over spreekt), die in de koude winternacht van 8 op 9 januari 1945 botste met de Jan van Nieveen. De boten voerden geen verlichting om beschieting te voorkomen.

De Groningen IV die net uit Lemmer was vertrokken, zonk.

Dertien opvarenden, bekneld in het vooronder, kwamen om het leven (zie Herman Zantinge, *Helpers in oorlogstijd, De Zoolstede* (blad v.d. Hist. Ver. Appelscha e.o.) 2024 nr. 4, blz. 15, en verder ook in publicaties over de geschiedenis van de Lemmerboot etc.).

Op de site van de Oorlogsgravenstichting wordt de rol van meester Andries van der Veen in het verzet aangestipt (waar verder niets over bekend is).

Op die site lezen we over hem:

Andries van der Veen 1903-1945, Slachtoffer van de oorlog, Is 41 jaar geworden

Geboren op 22 mei 1903 te Oosterwolde (F)

Overleden op 8 januari 1945 te IJsselmeer a/b Postboot

Beroep Onderwijzer / Lid verzet.

Andries van der Veen is begraven op de Nwe Oosterbegraafplaats te Amsterdam.

In het Nieuwsblad van Friesland van 12 aug. 1922 is te lezen: Tot onderwijzer te Fochteloo is benoemd de enige sollicitant A. van der Veen, thans tijd. onderwijzer te Haule.

Andries is zoon van Andries Jelles van der Veen (beurtschipper) en Janke Folkerts Bosma.

In 1925 vertrok hij (onderwijzer) van Oosterwolde naar Leeuwarden.

In 1928 trouwde hij met Abeltje Baas (geb. Nijelamer).

In Leeuwarden werd in 1930 een dochter geboren (Jacoba).

Het gezin ging in 1931 van Leeuwarden naar Amsterdam waar Andries leraar werd aan het Doofstommeninstituut.

Van de redactie:

In deze lente-aflevering van de Fodovoni staat weer een prachtig gedicht van Attie Nijboer gemaakt naar een foto van Hielkje Westerhof. Gedicht en foto worden voor iedere uitgave door de beide dames nieuw gemaakt.

Het is een oplettenlezer misschien wel opgevallen dat deze combinatie enige weken geleden al in de Nieuwe Ooststellingwerper is verschenen. Al was daar wel op een kunstiger wijze het gedicht in de foto verwerkt.

Dat is een misverstand geweest. Het is de bedoeling dat foto en gedicht als eerste verschijnen in de Fodovoni en mogelijk daarna hun weg vinden naar andere media.

Veurbode

Bertaol dringt dit 'geeltien'
Heur onbevungen an mi'j op
Ik kwam veur et 'paorse'
Om dat vaaste te leggen
Mar doe vul mien oge op jow...
En kon niet om jow verschiening toe

Bin ie veurbaorig, niet vusen te
vroeg?
Mar ie staon daor as levendig bewies
Te pronken en naor mi'j te lonken
Asof ie zeggen: 'Kiek mi'j es mooi
wezen!'
En grif, ie stalen doe hielendal de
show!
Blikber was de grond al waarm
genoeg
En weren de speerzeme
zunnestraolen
Al weer krachtig en machtig genoeg
Om jow komst an te vieteren
Nog even en dan is et veurjaor!

Ik bin ommeraek bliede da'k jow spot

De krokussen bepaolen nog even et
winterbielid

Mar ie, dat kleine ongedurige
speenkruud

Vertellen vot! Rap opsodemieten!

Ie bin de veurbode van een hiel ni'j
begin

Doukies spruten nog meer
'Bûtergieltsjes' uut

Die bi'jnaeme, jow geven in de Friese
volksmond

Geft nog jim bi'j drege uut een veer
verleden pries

Vroeger plokten ze jów om de botter te
kleuren

Om nog mar meer in de smaek te valen

Now varf ie et laandschop ommeniet!

Breng ie fleur in grieze, grauwe daegen

Een welbehaegen mit jow goolden gloed

En ik vul d'r, bi'j wieze van, mit mien
neuze zomar in!

25 jannewaori 2025

Hielkje Westerhof

EVEN VOORSTELLEN

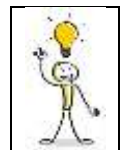
Hoi,

Ik ben Hanneke de Wit-Steunenberg en woon sinds 2½ jaar met Arjen aan Vogelrijd 7 in Fochteloo. Ik werk als leerkracht van groep 1/2 op een basisschool. Vorig jaar heb ik deze activiteitencommissie opgericht omdat ik het leuk vind om dingen te organiseren en af en toe zelf een workshop te geven. Gelukkig hoef ik dit niet alleen te doen. Samen met Wilma en Marieke bedenken we activiteiten voor in het buurthuis.

Hanneke: 06-27226594

hanneke0709@gmail.com

Mocht je nu denken, ik heb ook een goed idee voor een activiteit, of wil je zelf een workshop geven of iets organiseren, laat het ons weten, we horen het graag!

Marieke: 06-27445293

marieketalma@gmail.com

Hai,

Ik ben Marieke. Ik woon alweer bijna 2 jaar met mijn man en 2 kinderen op het Zuideinde 40. Wij wonen bij mijn ouders op het erf. Sinds november afgelopen jaar zit ik bij de activiteitencommissie. Ik vind het leuk om dingen te organiseren, en ook om zo wat meer aansluiting bij het dorp te krijgen. Wie weet tot ziens bij een van de activiteiten. En ideeën zijn altijd welkom!

Hoi Allen,

Ik ben Wilma, en woon nu sinds een jaar of vijf samen met mijn gezin op het zuideinde 35. Sinds eind vorig jaar zit ik in de activiteitencommissie. Ik vind het organiseren van activiteiten erg leuk, en het leek mij leuk om op deze manier leuke activiteiten te bedenken voor Fochteloo. Mochten jullie zelf ook nog ideeën hebben van wat jullie denken wat ook een leuke activiteit kan zijn om door ons te laten organiseren. Laat dit ons vooral weten.

WILMA: 06-43007078

wilmataekema@hotmail.com

Afgelopen jaar bezochten we de Boerenmarkt in Appelscha.

Daar troffen we twee muzikanten aan, Ernst-Jan Kalkman en diens vrouw Evelien, vioolspelers, met eigen gemaakte Nykelharpa's, een Zweedse viool, met toetsen, vier snaren en een strijkstok. Geïnteresseerd, maar zeker ook geïnspireerd door spel op eigen gemaakte instrumenten, raakten we in contact. We spraken af en mochten een kijkje nemen in zijn atelier.....in Fochteloo.

Ernst-Jan bleek ook nog vioolbouw-les te hebben gevolgd bij Peter Brandt, vioolbouwer te Assen.

Enthousiast als ik inmiddels was, contact opgenomen en me ingeschreven voor februari/maart om zelf vioolbouw-les te volgen.

Weer terug op aarde, vertel ik het verhaal over mijn voorgenomen vioolbouw-les, aan een buurman.....die even later kwam aanzetten met een oude zither,of ik eens wilde kijken.....

Zo gebeurde het dat ik nog in het oude jaar, 2024, mijn tanden mocht stukbijten op een muziekinstrument van rond 1909. Gescheurde klankkast, getordeerd, door vocht aangetast en dus op plaatsen verroest.

Eerst voorzichtig diagnose gesteld en via de spleten en klankgat via een spiegeltje naar binnen gekeken.

Alle schroeven waarmee de klankkast op de randen was vastgeschroefd, bleken of verroest en niet meer te bewegen, of totaal los, zonder schroefdraad in hun schroefgat te zitten. De achter-onderkant waar de 49 snaren vastzaten, viel er spontaan af. Een van de snaren was gebroken en met een soort kram weer vast 'gehamerd'. Het stemmen van de snaren was niet mogelijk omdat de diverse stemknoppen vast zaten van de roest. Wat is wijsheid?

Alle 49 snaren verwijderd, maar om de volgorde aan te houden, een grote veiligheidsspeld van koperdraad gemaakt en de snaren daar één voor één opgeschoven.

Daarna met het dunste stanleymes heel voorzichtig de klankkast losgesneden, te beginnen bij de open spleten.

Na enkele dagen!lag het instrument volledig uit elkaar. Een weg terug was er niet. Daarna begon het passen, het repareren van de onder en bovenplaat van de klankkast en het reinigen en opnieuw plaatsen van de verstevigingsribben. Door de kracht van de snaren in de afgelopen meer dan honderd jaar was de zither aardig krom getrokken. Het werd bij elkaar gehouden met twee metalen kokerbalkjes, die onderop waren geschroefd, maar wel dwars door de bovenplaat van de klankkast; gevolg was dat ook daar een grote spleet was ontstaan.

Het raamwerk moest eerst weer gespalkt worden en daarna met houten 'vlinder-verbindingen' gefixeerd worden.

Na uitharding van deze verbindingen kon, in etappes elk deel van raamwerk en onderplaat weer verlijmd en aan elkaar worden gezet.

Tenslotte konden de verlijmden delen weer een sluitend geheel gaan vormen en de zither worden afgesloten.

Dan komt het op de afwerking aan en worden alle buitenranden geschuurd en op maat gemaakt. Door de tijd heen blijkt het hout van de onderplaat 'breder' dan het hardhouten geraamte van de klankkast.....na het verlijmd sluiten van alle oppervlakte-spleten.

Na voorbehandeling de zij-en-onderkant met matte lak afgewerkt. De voorstellingen op de bovenkant waren vergeeld en slecht zichtbaar. Met heel kleine kwastjes acrylverf, de versieringen weer tot leven gebracht. Tenslotte de bovenplaat met kleurloze lak een eindlaag gegeven.

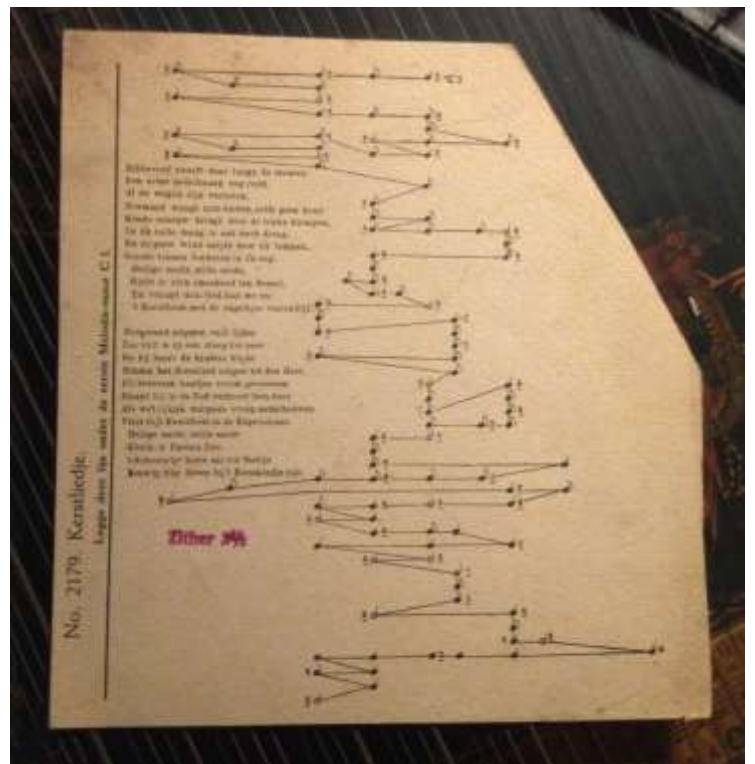
Na droging dan eindelijk de snaren er weer bij gepakt. Eerst, per snaar, want ik moet wel de volgorde aanhouden.....ontroesten.

Eén voor één de snaren weer teruggeplaatst. Met de nog originele, aanwezige stemsleutel voorzichtig de spanning erop... is mijn werk niet tevergeefs geweest? In de doos zaten ook nog de originele, vergeelde partituren van diverse liederen, die op de zither zijn gespeeld. Van droevige kerstliederen tot 'hutje aan de zee'; allemaal pareltjes.

Curieus is de notatie van de muziek. Een stuk karton met punten en strepen.

Met het originele messing plectrum worden de snaren 'aangetokkeld'. Kortom... even terug in de vorige eeuw.....het smaakt naar meer.

Vooruitlopend op het volgen van vioolbouw-cursus heb ik mij alvast verdiept in andere snaar/tokkelinstrumenten. Onder handen heb ik nu de noardse balk of zoals de fransen het noemen de epinette de Vosges. Maar daarover later meer.....voor nu....muzikale groet

Ik heb de pollepel en maak...

Eenpansgerecht met zoete aardappel, zalm etc.

We blijven nog even op bijna hetzelfde plekje, te weten de buurman van de overkant. In de wandelgangen de Farao genoemd vanwege het Pyramide dak. Het wordt een gerecht met veel groente gemaakt in een hapjespan.

<p>Ingrediënten</p> <ul style="list-style-type: none"> • 250 gram zalm • 1 grote zoete aardappel • 1 grote ui • 200 gram wortels • 1 heel bolletje knoflook • 1 halve prei • 1 rode of gele paprika • 1 struikje broccoli <p>Kan eventueel nog toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bleekselderij • sperziebonen • champignons <p>Kruiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viskruiden voor over de zalm • eetl. kippenbouillon-poeder of blokje • Thijm/ basilicum Olijfolie 	<p>Vorbereiding:</p> <p>Alles grof snijden (ongeveer 2x2 cm) De knoflooktenen in vieren snijden, de broccoli in roosjes</p> <p>Bereiding:</p> <p>De uien, knoflook, zalm en de eventuele champignons halfgaar bakken, dit even uit de pan halen om het straks weer terug te kunnen doen.</p> <p>De zoete aardappels en wortels aanbakken in de olijfolie. Dan 75 ml water erbij doen plus 1 eetlepel kippenbouillon. Weer aan de kook laten komen. Prei en paprika toevoegen + de kruiden.</p> <p>De zalm, knoflook en uien er bovenop leggen, daar bovenop de broccoliroosjes. De deksel op de pan doen en gaar laten stoven tot de zoete aardappel gaar is (prikken).</p> <p>Zalm kan ook vervangen worden door (kip)blokjes.</p> <p>Voor vegetariërs: de kippenbouillon vervangen door groentebouillon en vleesvervanger i.p.v. zalm of kip</p>
---	---

*Cees van Bommel geeft de pollepel door aan
Harry Roël*

Bijna !

De baan lag er, zo op het oog ,mooi bij in de ochtend op 18 februari, maar nee het ijs was veel te dun. Ook de dagen erna vror het te licht voor een betrouwbare ijsvloer.

Jammer maar helaas, geen natuurschaatsdagen dit jaar.

Zoals beloofd organiseren we dan wel een:

Schaatsuitje naar de Elfstedenhal in Leeuwarden op zondag 16 maart.

We vertrekken om 12:00 vanuit het parkeerterrein voor de ijsbaan. De club betaald de entree voor de jeugd t/m 17 jaar. Voor het vervoer ernaartoe gaan we er vanuit dat er voldoende ouders/begeleiders met een auto meegaan.

De aanmeldingen kunnen bij Marit Korpershoek tel. 0650883806 of via de mail ijsbaaneensgezindheid@outlook.com gedaan worden.

Tot slot kunnen we melden dat het bestuur van de club weer compleet is. Jitze Veenstra is erbij gekomen.

Namens het bestuur, Marit, Eddy, Jitze, Rinus en Arjen

.....

Zondag 13 april

is er een kranslegging bij het monument ter nagedachtenis aan verzetsman

Taeke Schuilinga

in het Tiesingabosje.

Wij willen dit middags gaan doen om 15.00 uur

Na afloop mogelijkheid elkaar te ontmoeten in

dorpshuis 'Et Legien'

Wat een klein stukje van onze nachtelijke hemel lijkt, is eigenlijk al enorm groot. Het is maart en het duurt niet zo lang voor een van de mooiste nachtelijke objecten achter der horizon verdwijnt, sterrenbeeld Orion. Ik heb het daar vaker over gehad. Dat lijkt op een herhaling, maar heel het gebied is zo enorm groot en herbergt zoveel aan verschillende nevels en bijzondere sterren dat je alleen daaraan een paar jaar Fodofoni wijden kan. Ik neem je mee naar maar een klein stukje van dit sterrenbeeld, de Paardenkop en Vlamnevel, IC434 en NGC2024. Wat zie je op de foto? Natuurlijk heel prominent dat paardenhoofd, waaraan deze regio zijn naam te danken heeft. De Paardenkop ligt op ongeveer 1375 lichtjaar bij ons vandaan. Het hoofd is omringt door waterstof (Ha), de rode kleuren in dit beeld. Je ziet het waterstof verstuiwen want het wordt aangetrokken door het magnetisch veld van de meervoudige ster daarboven, Sigma Orionis. Bij die ster zie je nog vier sterren. Die draaien om Sigma Orionis heen. Het donkere deel wat de paardenkop tekent wordt veroorzaakt door dik stof wat het sterrenlicht daarachter blokkeert. Vermoed wordt dat dit zware stof langzaam in elkaar storten over een paar miljoen jaar verdwenen is.

De Paardenkopnevel heeft een doorsnede van ruim 3,5 lichtjaar. Enorm dus. Linksonder zie je een helder deel, de Vlamnevel. Op de foto lijkt het alsof de Vlamnevel, NGC 2024, aan de paardenkop verbonden is, maar er zit nogal wat ruimte tussen. De Vlam staat op 1350 lichtjaar bij ons vandaan dus er zit geschat zo'n 25 lichtjaar tussen, een astronomisch niemendalletje maar groot genoeg om honderden sterren te herbergen. Net als de paardenkop is ook dit een regio waarin volop sterren gevormd worden. De heldere ster is Alnitak. Deze ster verlicht de Paardenkop, maar niet de Vlamnevel. Het licht wat de Vlamnevel tekent wordt gevormd door een hete, twintig maal grotere ster als onze zon *in* deze wolk, wat het gas de kleur geeft. Met een doorsnede van 12 lichtjaar is dit ook een gigantische bron van energie, waarin weer tal van sterren gevormd worden. Alnitak is een van de drie gordelsterren in de riem van Orion. Deze sterren zijn goed met het blote oog te zien. De gordel bestaat uit drie sterren. Links Alnitak midden op de foto Anilam en recht Mintaka. Het alle drie meervoudige sterren en eigenlijk zijn het er samen negen. De sterren op de foto's zijn enorm. Liefst 30 tot 50 maal zwaarder als onze zon en ongeveer 28 maal zo groot. Er is nog een nevel zichtbaar. Het lijkt heel klein, maar ik vindt het geweldig. Onder de paardenkop, op de eerste foto, een blauwe plek. Dat is NGC 2023, een reflectienevel. Deze ligt op ongeveer gelijke afstand van de overige nevels die je hier ziet. Bedenk wel dat het nog steeds een formaat is van vele lichtjaren en dat is nog steeds enorm. Wat een reflectienevel is? Eigenlijk niet meer dan een dunne laag stof en gas die zichtbaar wordt door het licht van nabije sterren in de nevel.

Er zit veel blauw in deze nevel, veroorzaakt door zuurstof of helium ionen. Ook hier worden veel sterren gevormd. We zien nu nog maar een klein deel van de sterrenhemel, met daarin naast de meest heldere sterren, honderden sterren die minder goed zichtbaar zijn.

1e PAASDAG PAASVUUR

Fochteloo
gem. Ooststellingwerf

ONTBRANDING 19:30

MET MUZIEK VAN DJ FRITS

DE DRANKEN STAAN WEER KOUD

HELOMAWEG, FOCHTELOO

Aankondiging Paasvuur Fochteloo

In samenwerking met zorg en natuur organiseren we dit jaar weer het traditionele Paasvuur in Fochteloo!

🔥 Ontbranding: 19:30

📍 Locatie: Helomaweg, Fochteloo

Voorafgaand aan het paasvuur organiseren we ook het takken rijden.

Heb je takken liggen bel dan met Erik van Rozen 0618851095

❁ Takken rijden: 15-03-2025, 29-03-2025, 12-04-2025

Kom gezellig langs en beleef samen met ons de warmte en sfeer van het paasvuur. Onder het genot van een heerlijke broodje hamburger en een drankje. Een prachtige manier om Pasen in te luiden!

We hopen jullie daar te zien!

MAANDAG 21 APRIL

IEDEREEN WELKOM OM 11 UUR BIJ 'T LEGIEN

Graag voor 13 april opgeven bij Hanneke 06-27226594 of hanneke0709@gmail.com

SPELLETJESMIDDAG

Op 8 maart is er weer een spelletjesmiddag. De sjoelbakken staan klaar net als een dam/schaakbord, en nog een aantal gezelschapsspelen.

Doen jullie mee! We starten om 14.30 uur en gaan door tot 16.30 uur.
De drankjes zijn voor eigen rekening, wij zorgen voor de hapjes.

We hopen op een geweldige opkomst!!

WAT IS ER TE DOEN IN FOCHTELOO?

*Volg Nieuws en Activiteiten
pagina Fochteloo op Facebook !*

Altijd het laatste nieuws rondom activiteiten !

BINGO AVOND

Wanneer : 22 maart.

Hoe laat : 20:00 uur.

Waar: Dorpshuis Et Legien.

Zuideinde 26a Fochteloo.

Opgave: marieketalma@gmail.com.

Of 06-27445293

Kosten: €10,- per boekje (10 ronden)

Opgave mogelijk tot 8 maart!

Koffieochtend in het dorps huis.

Terwijl ik dit schrijf ligt er een flinke laag sneeuw in Fochtelloo en het is prachtig. De bloembollen komen tot bloei en de temperaturen zijn weer iets hoger althans dat denk ik want op dit moment is het half februari en denk ik vooruit. Heeft iedereen weer zin in de lente? Ik wel en ook weer zin in de koffieochtend. In de maand januari moest ik door omstandigheden verstek laten gaan en hebben Harry en Eva mijn taak overgenomen, hartelijk dank hiervoor! We maken er weer een gezellige ochtend van en iedereen is welkom op de derde zaterdag van de maand van 10 tot 12 uur in het dorps huis.

De eerstvolgende is: **15 maart** daarna nog

19 april en 17 mei

In de maanden **juni, juli en augustus**

is er **geen koffieochtend**

Zet het maar vast in de agenda.

Ik zie jullie graag, tot dan!

Lieve groet, Roelie van Goor

Klaverjassen Dorps huis Et Legien Fochtelloo, seizoen 2024-2025

Het klaverjassen in het dorps huis is alweer aan de gang, kom gezellig meedoen. De aanvang is om 19.30 uur. Nieuwe kaartsters nog steeds welkom. Een gezellig en vooral spannend potje vinden we belangrijker dan een hoogstaand niveau. Een lekkere dagprijs is voor de persoon met de meeste punten, maar gelukkig wordt een tweede en derde prijs ook uitgereikt.

Tot de zomervakantie zijn de data **Vrijdag 7 maart** en **4 april 2025** gepland

Van te voren opgeven is in principe niet nodig, toch is het wel prettig om te weten wie er komen. Kun je een keer niet geef het dan ook even door.

Henk Wieland - Telefoon 06- 20 88 49 22; e-mail 'hg.wieland@outlook.com'

- **Zang De Koorhoenders**

Vanaf eerste **dinsdag** in september elke week van 10.00 - 12.00 uur
Joke de Boer - Langedijke / tel: 06-24200372

- **Biljarten**

Maandag vanaf 20.00 uur - Cor van Harten - 06-12284988
Nieuwe leden zijn van harte welkom

Materiaal voor Koersbal en Klootschieten op aanvraag in het dorps huis

